

Sisällys

Alkusanat.....	6
Jonna Kangas, Janniina Vlasov, Elina Fonsén ja Johanna Heikka	
Esipuhe.....	7
Eeva Hujala	
OSA 1 Suunnittelun prosessit varhaiskasvatuksessa.....	9
Osallisuus ja osallistuminen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa.....	11
Elisa Helin, Pia Kola-Torvinen ja Kirsi Tarkka	
Leikkiympäristön haasteet ja rajoitukset lasten osallisuudelle	20
Annu Brotherus ja Jonna Kangas	
Lapsen osallisuus ja varhaiskasvatuksen pedagoginen suunnittelu.....	35
Johanna Heikka, Titta Kettukangas, Elina Fonsén ja Janniina Vlasov	
Onko kaikilla vauvoilla keltaiset haalarit?.....	46
Elina Kataja	
OSA 2 Pedagogiikan toteutuminen varhaiskasvatuksessa	63
Osallisuuden pedagogiikan jalkauttaminen varhaiskasvatuksen arkeen.....	65
Leena Turja	
Lasten ja aikuisten yhteisellä osallisuuden polulla.....	82
Piia Roos, Linda Nurhonen ja Eira Viitanen	
Osallisuuden toimintakulttuuria rakentamassa sadutusmenetelmällä	94
Liisa Karlsson, Elina Weckström ja Anna-Leena Lastikka	
Vapaus, demokratia ja jaettu todellisuus osallisuuden ytimessä.....	120
Jan Varpanen	
OSA 3 Kehittämällä kohti parempaa pedagogiikkaa	135
Pedagoginen tiimi -toimintamallin hyödyntäminen osallisuuden kehittämisessä päiväkodissa	136
Eija Kamppuri	
Kolmet portaat osallisuuteen	153
Mari Järvenpää	
Osallisuutta edistävä toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen - Case Yliskylä	169
Elina Fonsén, Johanna Heikka, Hanna Hjelt, Mervi Eskelinen ja Annika Riekkola	
Osalliseksi osallisuuteen.....	189
Tuulikki Venninen ja Jonna Kangas	